

Cuprins

Abrevieri.....	13
Capitolul I. Considerații introductive	15
Secțiunea 1. Prolegomene	15
Secțiunea a 2-a. Presumția de nevinovăție în lumina dreptului internațional și a dreptului românesc.	20
Subsecțiunea 2.1. Dreptul internațional al drepturilor omului și prezumția de nevinovăție	20
Subsecțiunea 2.2. Dreptul românesc și prezumția de nevinovăție – scurtă retrospectivă.....	23
Secțiunea a 3-a. Rațiunea de a fi a prezumției de nevinovăție	29
Subsecțiunea 3.1. Perspectiva utilitaristă.....	31
3.1.1. Regula 10 cu 1	31
3.1.2. Utilitatea social-juridică a prezumției de nevinovăție	36
3.1.2.1. Presumția de nevinovăție, catalizator al mobilității sociale	36
3.1.2.2. Presumția de nevinovăție, condiție sine qua non de existență a unei societăți juste.	38
Subsecțiunea 3.2. Perspectiva filosofico-juridică	42
Secțiunea a 4-a. Nevinovăție sau neculpabilitate – doi termeni improprii. Redenumirea prezumției studiate.....	47
Capitolul al II-lea. Natura juridică, clasificarea și definiția prezumției de nevinovăție	51
Secțiunea 1. Presumția de nevinovăție ca drept fundamental al omului	51
Subsecțiunea 1.1. Trăsăturile drepturilor fundamentale ale omului	51
Subsecțiunea 1.2. Caracterul universal al drepturilor fundamentale ale omului.....	57
Subsecțiunea 1.3. Caracterul esențial al drepturilor fundamentale ale omului pentru exercițiul personalității individuale	58
Subsecțiunea 1.4. Presumția de nevinovăție ca drept universal și esențial pentru exercițiul personalității individuale	59
Secțiunea a 2-a. Presumția de nevinovăție este un drept-principiu	61
Secțiunea a 3-a. Consecințele calificării prezumției de nevinovăție ca drept-principiu	64
Secțiunea a 4-a. Exemplu de ponderare a principiului prezumției de nevinovăție în jurisprudența CtEDO	70
Secțiunea a 5-a. Clasificarea dreptului fundamental de a fi prezumat nevinovat	74
Secțiunea a 6-a. Delimitarea prezumției de nevinovăție de dreptul fundamental la un proces echitabil.....	82
Secțiunea a 7-a. Definiția prezumției de nevinovăție	86

Capitolul al III-lea. Reglementarea, domeniul de aplicare și conceptualizarea logico-juridică a prezumției de nevinovăție	91
Secțiunea 1. Reglementarea prezumției de nevinovăție	91
Subsecțiunea 1.1. Dreptul european internațional	92
1.1.1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (D.U.D.O.)	92
1.1.2. Pactul internațional privind drepturile civile și politice ale omului	94
1.1.3. Convenția europeană a drepturilor omului	96
1.1.4. Carta drepturilor fundamentale ale omului	98
1.1.5. Directiva (UE) 2016/343	101
Subsecțiunea 1.2. Dreptul românesc	102
1.2.1. Constituția României	103
1.2.2. Codul de procedură penală român	105
Secțiunea a 2-a. Domeniul de aplicare a prezumției de nevinovăție	107
Subsecțiunea 2.1. Concepția clasică asupra domeniului material de aplicare a prezumției de nevinovăție și neajunsurile sale	108
2.1.1. Concepția clasică restrictivă	108
2.1.2. Concepția clasică extensivă	110
Subsecțiunea 2.2. Reconfigurarea domeniului material de aplicare a prezumției de nevinovăție	119
2.2.1. Presumția de nevinovăție ca element constitutiv al societăților liberale	120
2.2.2. Presumția de nevinovăție ca garanție a libertății individuale și a demnității omului	122
2.2.3. Concluzii	122
Subsecțiunea 2.3. Debitorul și creditorul obligației de prezumare a nevinovăției	124
Secțiunea a 3-a. Clarificări conceptuale referitoare la prezumții și nevinovăție	128
Subsecțiunea 3.1. Despre prezumții, în general	128
Subsecțiunea 3.2. Este prezumția de nevinovăție o veritabilă prezumție?	137
Subsecțiunea 3.3. Obiectul prezumției de nevinovăție. Ce trebuie prezumat? Conotații ale „nevinovăției”	141
3.3.1 Tipologii de nevinovăție	142
3.3.1.1. Considerații introductive	142
3.3.1.2. Nevinovăția factuală	143
3.3.1.3. Nevinovăția penală substanțială	143
3.3.1.4. Nevinovăția materială	145
3.3.1.5. Nevinovăția probatorie	146
3.3.2. Soluția adoptată de Codul de procedură penală român	150
3.3.3. Concluzii	157
Capitolul al IV-lea. Conținutul actual al prezumției de nevinovăție ca drept-principiu în dreptul procesual penal	159
Secțiunea 1. Drepturile-reguli derivate din principiul prezumției de nevinovăție. O pledoarie justificativă	159
Secțiunea a 2-a. Obligația autorităților judiciare de a nu prejudeca vinovăția acuzatului	164

Subsecțiunea 2.1. Dreptul la un organ judiciar imparțial și inamovibil	165
Subsecțiunea 2.2. Comunicările și prezentările publice pe parcursul procesului penal.....	169
2.2.1. Comunicările publice pe parcursul procesului penal	169
2.2.2. Prezentarea publică a acuzatului pe parcursul procesului penal	172
2.2.3. Dreptul românesc	176
Secțiunea a 3-a. Principiul separației funcțiilor judiciare	179
Subsecțiunea 3.1. Considerații principale	179
Subsecțiunea 3.2. Configurarea principiului separației funcțiilor judiciare în Codul de procedură penală român raportat la dreptul acuzatului de a fi prezumat nevinovat	181
Secțiunea a 4-a. Principiul legalității	187
Secțiunea a 5-a. Presumpția de nevinovăție ca instrument de plasare a sarcinii probei	193
Subsecțiunea 5.1. Considerații generale.....	193
Subsecțiunea 5.2. Obligația acuzării de a proba vinovăția acuzatului. Schimbarea sarcinii probei și prezumpțiile judiciare de vinovăție.....	194
5.2.1. Sensul sintagmei „sarcina probei” din perspectiva exercitării funcției de acuzare	195
5.2.2. Ce obiect are, de fapt, sarcina probei pentru acuzator?.....	196
5.2.3. Transferul sarcinii probei de la acuzator la acuzat ca expresie a ponderării intereselor aflate în conflict	198
Subsecțiunea 5.3. Dreptul acuzatului la neautoincriminare și dreptul de a-și dovedi nevinovăția	207
5.3.1. Dreptul acuzatului la neautoincriminare.....	209
5.3.2. Dreptul acuzatului de a-și dovedi nevinovăția	222
Secțiunea a 6-a. Standardul probator aplicabil în materie penală	226
Subsecțiunea 6.1. Definiția „standardului probator”	227
Subsecțiunea 6.2. Tipologii de standarde probatorii.....	230
Subsecțiunea 6.3. Rolul prezumpției de nevinovăție în configurarea standardelor probatorii și tipologiile de standarde probatorii necesar a fi aplicate în materie penală	233
Subsecțiunea 6.4. Soluția promovată de Codul de procedură penală român.....	245
6.4.1. Standardul probator aplicabil pentru suspectarea unei persoane	245
6.4.2. Standardul probator aplicabil pentru inculparea unei persoane.	247
6.4.3. Standardul probator aplicabil pentru adoptarea unei măsuri preventive față de acuzat	248
6.4.4. Standardul probator aplicabil pentru trimiterea în judecată a acuzatului.....	250
6.4.5. Standardul probator aplicabil pentru condamnarea acuzatului	253
Secțiunea a 7-a. <i>In dubio pro reo</i>	257
Subsecțiunea 7.1. Considerații introductive	257
Subsecțiunea 7.2. <i>In dubio pro reo</i> ca regulă decizională	259

Subsecțiunea 7.3. <i>In dubio pro reo</i> ca regulă subsidiară de interpretare a legii	264
Secțiunea a 8-a. Imperativul motivării hotărârilor penale.....	268
Capitolul al V-lea. Conținutul actual al prezumției de nevinovăție ca drept-principiu în dreptul substanțial penal și civil	275
Secțiunea 1. Prezumția de nevinovăție ca limită a legiferării în dreptul penal substanțial	276
Subsecțiunea 1.1. Cadrul general de analiză.....	276
1.1.1. Necesitatea limitării prerogativei de legiferare, precum și măsura acestei prerogative	277
1.1.2.. Tehnica și mijloacele legiferării	281
1.1.2.1. Tehnica de creare a normei de incriminare	281
1.1.2.2. Prezumțiile legale de vinovăție	285
1.1.2.3. Valoarea probatorie a prezumțiilor legale de vinovăție	287
1.1.2.4. Obiectul prezumțiilor legale de vinovăție.....	292
1.1.2.5. Scopul prezumțiilor legale de vinovăție	295
Subsecțiunea 1.2. Ipoteze particulare de analiză.....	296
1.2.1. Confiscarea extinsă.....	296
1.2.2. Răspunderea penală a persoanei juridice.....	301
Secțiunea a 2-a. Prezumția de nevinovăție și principiul caracterului personal al răspunderii penale	304
Secțiunea a 3-a. Prezumția de nevinovăție ca drept subiectiv substanțial civil	311
3.1. Dreptul la reputație. Noțiune și caracteristici	313
3.2. Dreptul de a fi prezumat nevinovat ca drept subiectiv civil și ca garanție a reputației persoanei	316
Concluzii	321
Bibliografie	339